

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

MEHDİ TANRIKULU / TÜRKİYE (N° 2)

(Başvuru No. 33374/10)

KARAR

5 § 1 c) Madde • Yasaya uygun olarak yakalama ve tutulma • Ulusal mevzuata aykırı tutukluluk
10. Madde • İfade özgürlüğü • Bir gazetenin yazı işleri müdürünün, yayımlanan yazılar nedeniyle tutuklanması • 5 § 1 maddesi açısından varılan tespit karşısında “kanunla öngörülme” müdahale
10. Madde • Bir gazetenin yayın işleri müdürü hakkında açılan soruşturmalar (yayımlanan bazı makaleler nedeniyle) • Uygun ve yeterli gerekçe bulunmaması
10. Madde • Bir gazetenin yayın işleri müdürü hakkında açılan soruşturmalar (yayımlanan diğer makaleler nedeniyle) • Görev ve sorumluluklar • Uygun ve yeterli gerekçeler • İnfaz edilmemiş erteli ceza

STRAZBURG

19 Ocak 2021

Kesinleşme Tarihi
19 Nisan 2021

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Bazı şekli düzeltmelere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2021. Bu gayriresmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Mehdi Tanrikulu / Türkiye (N° 2) davasında,

Başkan

Jon Fridrik Kjølbro,

Hâkimler

Marko Bošnjak,

Aleš Pejchal,

Valeriu Grițco,

Carlo Ranzoni,

Pauliine Koskelo,

Saadet Yüksel

ve Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı Hasan Bakırcı'nın katılımıyla Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 1 Aralık 2020 tarihinde gerçekleştirdiği müzakereler neticesinde, anılan tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan davanın temelinde, bu devletin vatandaşı olan Mehdi Tanrikulu'nun ("başvuran") 10 Mayıs 2010 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvuru (no. 33374/10) bulunmaktadır.

2. Başvuran, Diyarbakır Barosuna bağlı Avukat S. Özen tarafından temsil edilmiştir. Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

3. Başvuran, Sözleşme'nin 5. maddesine dayanarak, özgürlüğünden yoksun bırakıldığından şikâyet etmektedir. Aynı zamanda, Sözleşme'nin 10.

maddesi anlamında ifade özgürlüğü hakkının ihlal edildiğinden de yakınmaktadır.

4. Sözleşme'nin 5 ve 10. maddeleri bağlamındaki şikâyetler, 26 Nisan 2016 tarihinde Hükümete bildirilmiş ve başvurunun geri kalan kısmının, Mahkeme İç Tüzüğü'nün 54. maddesinin 3. fıkrası uyarınca kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir.

OLAY VE OLGULAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

5. Başvuran, 1965 doğumludur ve Diyarbakır'da ikamet etmektedir. Başvuran, olayların meydana geldiği dönemde, Türkiye'de Kürtçe olarak günlük yayın yapan Azadiya Welat gazetesinin Yazı İşleri Müdürü idi.

A. Başvuran hakkında ceza soruşturması açılması ve başvuranın tutuklanması

6. Azadiya Welat gazetesinin 23 ve 24 Ocak 2010 tarihli sayılarında yayımlanan bazı yazılar nedeniyle, Diyarbakır savcısı tarafından 25 Ocak 2010 tarihinde, başvuran hakkında ceza soruşturması başlatılmıştır.

7. Cumhuriyet savcısı 8 Şubat 2010 tarihinde, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesine ("Ağır Ceza Mahkemesi") iddianame sunmuştur. Başvuranı, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun ("3713 sayılı Kanun") 7. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, PKK (Kürdistan İşçi Partisi, yasa dışı silahlı bir örgüt) propagandası yapmakla suçlamıştır. Bu karara varırken, Azadiya Welat gazetesinin 23 Ocak 2010 tarihli sayısında yayımlanan dört yazı ile 24 Ocak 2010 tarihli sayısında yayımlanan bir yazıda, yasa dışı silahlı örgüt PKK'nın elebaşı A.Ö.nün, "Kürt halk önderi" şeklinde nitelendirildiği ve PKK terör örgütünün "Kürt halkının özgürlük hareketi" olarak tanımlandığı

tespitlerinde bulunmuştur. Öte yandan, A.Ö.nün fotoğrafına yer verildiğini ve ihtilaf konusu makalelerde, ilgiliden, “PKK’nın önderi” olarak bahsedildiğini belirtmiştir.

8. Başvuranın ifadesi 8 Şubat 2010 tarihinde Diyarbakır Savcılığı tarafından alınmıştır. Başvuran hakkındaki tüm suçlamaları reddetmiş; söz konusu yazı ve fotoğrafların haber ajansından alındığını ve kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla, olduğu şekilde yayımlandıklarını ileri sürmüştür.

9. Ağır Ceza Mahkemesi 8 Nisan 2010 tarihinde ilk duruşmasını düzenlenmiştir. Başvuran duruşma sırasında, savunmasını Kürtçe yapma izni istemiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, ilgilinin, Türkçeyi anladığı ve savunmasını bu dilde yapacak kadar iyi konuştuğu gerekçesiyle söz konusu talebi reddetmiştir. Cumhuriyet savcısı duruşma sırasında, başvuran hakkındaki suçlamaları tekrar etmiş ve 3713 Sayılı Kanun’un 7. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, PKK propagandası yapma nedeniyle sanığın mahkûmiyetini talep etmiştir.

Ağır Ceza Mahkemesi, duruşma sonunda, başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir. Duruşma tutanağının somut olayla ilgili kısımları aşağıdaki şekildedir:

“Mehdi Tanrikulu’na atılı suçun niteliği göz önüne alındığında, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 100. maddesi göz önünde bulundurulduğunda, ilgilinin, aynı Kanun’un 101. maddesi [aynı Kanun’un 100. maddesinin 3. fıkrası söz konusu olmalıdır; bk. aşağıda 36. paragraf) gereğince tutuklanmasına; [ayrıca], atılı suç için öngörülen cezanın sınırı üç yıldan fazla olduğundan ötürü sanığın adli kontrol altına alma yönünde karar verilmesine yer olmadığına karar verildi (...) .”

10. Ağır Ceza Mahkemesi aynı gün, tutuklama müzekkeresi çıkarmıştır. Söz konusu müzekkerede şu ifadeler yer almaktadır:

“Kuvvetli suç şüphesinin bulunması, mevcut delillerin toplanmamış olması, yüklenen suçun niteliği, mevcut delil durumu, atılı suçun CMK 101. maddesinde sayılan suçlardan olması, CMK’nın 100. maddeleri uyarınca, yukarıda yazılı sebeplerden dolayı sanığın tutuklanmasına karar verilmiştir.”

11. Başvuran, 9 Nisan 2010 tarihinde, Ağır Ceza Mahkemesinin kararına itiraz etmiştir. 8 Nisan 2010 tarihli duruşmaya bizzat katıldığını ve tutuklanmasına karar verilmesi için, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 100. maddesinde (“CMK”) belirtilen koşulların bir araya gelmediğini ifade etmiştir. Başvuranın nazarında, hakkındaki suçlamaları haklı gösteren hiçbir olay ya da olgu ve tutuklanmasına karar vermek için hiçbir gerekçe bulunmamaktadır. Başvuran ayrıca, bilhassa, Türkiye’de Kürtçe olarak günlük yayın yapan tek gazetenin yazı işleri müdürünün tutuklanmasının hiçbir zorunlu sosyal ihtiyaca karşılık gelmediğinin altını çizerek, ifade özgürlüğünü ileri sürmektedir.

12. Ağır Ceza Mahkemesi 12 Nisan 2010 tarihinde, başvuran tarafından 9 Nisan 2010 tarihli itirazında ileri sürülen argümanlar hakkında görüş bildirmeden, ilgili tarafından tutukluluk kararına karşı yapılan itirazı reddetmiştir. Bu karar aşağıdaki şekildedir:

“(…) Mehdi Tanrikulu’nun müdafii Avukat S.Ö. tarafından, 8 Nisan 2010 tarihinde verilen tutukluluk kararına karşı yapılan itiraz göz önüne alınarak, söz konusu itiraz konusunda karar verilmek üzere dosya mahkememize gönderilmiş olup (...), Cumhuriyet savcısının görüşü alınarak, dosya heyetçe incelenmiş ve aşağıdaki karara varılmıştır:

Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen kararın usul ve yasaya uygun olması (...) dikkate alınarak, sanık müdafii tarafından yapılan itirazın reddine karar verildi (...).”

13. Başvuran 14 Nisan 2010 tarihinde, savcılık tarafından yeniden sorguya çekilmiş ve sonrasında Ağır Ceza Mahkemesine çıkarılmıştır. Dosyadan, Azadiya Welat gazetesinin 6, 7, 27 ve 28 Mart 2010 tarihli sayılarında yayımlanan dört yazı nedeniyle, başvuran hakkında, PKK propagandası yaptığı yönünde şüphe duyulduğu da anlaşılmaktadır.

Başvuran, Ağır Ceza Mahkemesi önünde, Türkiye’de Kürtçe olarak günlük yayınlanan tek gazetenin yazı işleri müdürü olduğunun bir kez daha altını çizerek hakkındaki suçlamaları reddetmiştir. Dünyanın hiçbir yerinde,

bir yayının yayın işleri müdürünün, yayınlarının içeriği nedeniyle tutuklanamayacağını ifade etmiştir. Başvuranın avukatı, müvekkilinin tutuklanmasına karar verilmesi için CMK'nın 100. maddesinde belirtilen koşulların gerçekleşmediğini ifade etmektedir; bilhassa müvekkilinin sabit ikameti olması nedeniyle hiçbir şekilde kaçma riski bulunmadığını ileri sürmektedir.

14. Ağır Ceza Mahkemesi 14 Nisan 2010 tarihinde, 8 Nisan 2010 tarihli kararında ele aldığı aynı gerekçelerle, 2 no.lu yargılama kapsamında, (halen tutuklu olan) başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir. Bu kararın somut olay ile ilgili kısımları aşağıdaki şekildedir:

“1) CMK'nın 100-101. maddeleri uyarınca, terör örgütünün propagandasını yapma suçu işlediğine dair hakkında kuvvetli suç şüphesinin bulunması, atılı suçun niteliği ve mevcut delil durumu ile bu suç için kanunda öngörülen azami cezayı göz önünde bulundurarak, şüpheli Mehdi Tanrikulu'nun tutuklanmasına karar verildi.

2) Mevcut delil durumu ve atılı suçun yeniden nitelendirilmesi ihtimalini göz önünde bulundurarak, örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçundan [TCK'nın 220. maddesinin 6. fıkrası] şüphelinin tutuklanma talebinin reddine karar verildi.”

15. Dosyadan, 20 Nisan 2010 tarihinde, ikinci yargılama ile ilgili olarak ikinci bir iddianame sunulduğu anlaşılmaktadır. Taraflar, bu iddianamenin nüshasını ibraz etmemişlerdir.

16. Ağır Ceza Mahkemesi 20 Mayıs 2010 tarihinde, 1 ve 2 no.lu yargılamalarının birleştirilmesine karar vermiştir. Bu karara varırken, başvuranın, söz konusu gazetenin 23 ve 24 Ocak 2010 tarihli sayılarında yayımlanan bazı yazılar ile ilgili olan 1 no.lu yargılama kapsamında terör örgütü propagandası yapmakla suçlanmasını dikkate almıştır. Öte yandan, ilgilinin, terör propagandası yapma, terör örgütü adına suç işleme ve terör örgütüne üye olmakla (Azadiya Welat gazetesinin 6, 7, 27 ve 28 Mart 2010 tarihli sayılarında yayımlanan dört yazı nedeniyle Türk Ceza Kanunu'nun

(TCK) 220. maddesinin 6. fıkrası ve 314. maddesi) suçlandığını da kaydetmiştir.

17. Ağır Ceza Mahkemesi aynı gün, iki yargılamanın birleştirilmesinin ardından, düzenlenen duruşma sonunda, başvuranın tahliye edilmesine karar vermiştir.

18. Ağır Ceza Mahkemesi 21 Ekim 2010 tarihinde, başvuranın, TCK'nın 220. maddesinin 6. fıkrası ve 314. maddesi uyarınca hakkındaki suçlamalardan beraatine karar vermiş; ancak 3713 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 2. fıkrası kapsamında yasa dışı bir örgütün propagandası yapma suçundan mahkumiyetine karar vermiştir.

Ağır Ceza Mahkemesi, gerekçesinde, Azadiya Welat gazetesinin iki ceza yargılamasına konu olan tüm sayılarını ayrı olarak incelemiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, 23 ve 24 Ocak 2010 tarihli sayılarda yayımlanan yazılar ile ilgili olarak (1 no.lu yargılama), söz konusu yazılarda A.Ö.nün "Kürt halk önderi" şeklinde nitelendirildiği ve PKK'nın, Kürtlerin özgürlük hareketi olarak sunulduğu (23 Ocak 2010 tarihli sayı, "Çözüm Birliktir" başlıklı yazıda, bk. aşağıda 21. paragraf) tespitlerinde bulunmuştur.

Ağır Ceza Mahkemesi aynı zamanda, 6, 7, 27 ve 28 Mart 2010 tarihli sayılarda yayımlanan bazı yazılarda (2 no.lu yargılama), A.Ö.nün "Kürt halk önderi" şeklinde nitelendirildiği; 7 Mart 2010 tarihli "Kürtler Kendilerini Savunacaktır" başlıklı yazıda, M.K.nın (PKK'nın elebaşlarından) açıklamalarına yer verildiği; 27 Mart 2010 tarihinde yayımlanan "PKK Öncülüğü ile Halk Kahramanlığı" başlıklı yazıda, PKK'nın halk kahramanlığı hareketi olarak sunulduğu, üyelerinin "yiğit", "şehit" ve "kahraman" olarak değerlendirildiği; aynı tarihli sayıda yayımlanan başka bir yazıda, PKK'nın üyelerinin de "kahraman" olarak gösterildiği; 28 Mart 2010 tarihli "Kahramanlık Haftası Özgürlük Destanıdır" başlıklı yazıda, PKK üyelerinden kahraman, şehit, gerilla olarak bahsedildiği; bir yazıda, PKK'nın faaliyetlerinin "Kürdistan özgürlük mücadelesi" olarak değerlendirildiği ve bu terör örgütünün öldürülen mensuplarının övüldüğü, başka bir yazıda ise,

bir PKK üyesinden, PKK öncüsü olarak bahsedildiği tespitlerinde bulunmuştur.

Bu kararın somut olay ile ilgili kısımları aşağıdaki şekildedir:

“6 Mart 2010 tarihli sayıda,

[Birçok yazıda], terör örgütü elebaşı A.Ö.den Kürt halk önderi olarak bahsedilip, bu yazı içerikleri ile, örgüt elebaşı A.Ö.nün örgütün müzahir tabanı ve sempatizanlarına ulaşması amacıyla açıkladığı görüş ve düşüncelerine genişçe yer verilmek suretiyle terör örgütü PKK’nın propagandası yapılmıştır (...);

7 Mart 2010 tarihli sayıda,

“Kürtler kendilerini savunacaktır” başlıklı yazı içeriklerinde, PKK terör örgütü sözde yürütme konseyi başkanı M.K.nın örgütün müzahir tabanı ve sempatizanlarına ulaşmasını sağlamak amacıyla yaptığı açıklamalarına geniş yer verilmek suretiyle terör örgütünün propagandası yapılmıştır;

“Halk inisiyatifi çağrıda bulunduğu ve ikaz etti” ve “Saldırıları bizi yıldırmayacak” başlıklı yazıda, PKK terör örgütü elebaşı A.Ö.den Kürt halk önderi olarak bahsedilmek ve bu örgütün elebaşı A.Ö.nün, örgütün müzahir tabanı ve sempatizanlarına ulaşması amacıyla açıkladığı görüş ve düşüncelerine genişçe yer verilmek suretiyle terör örgütü PKK’nın propagandası yapılmıştır;

27 Mart 2010 tarihli sayıda,

[Birçok yazı içeriklerinde] PKK terör örgütü elebaşı A.Ö.den Kürt halk önderi olarak bahsedilmek suretiyle, PKK terör örgütünün propagandası yapılmıştır;

“PKK öncülüğü ile halk kahramanlığı” başlıklı yazıda, PKK terör örgütünden halk kahramanlığı, mensuplarından “yiğit”, “şehit”, “kahraman” olarak bahsedilmek suretiyle PKK terör örgütünün propagandası yapılmıştır;

“30 kentte kahramanlık haftası eylemleri” başlıklı yazıda, PKK terör örgütü elebaşı A.Ö.den Kürt halk önderi, mensuplarından “kahraman” olarak bahsetmek suretiyle PKK terör örgütünün propagandası yapılmıştır;

28 Mart 2010 tarihli sayıda,

“Kahramanlık haftası özgürlük destanıdır” başlıklı yazıda, PKK terör örgütü mensuplarından kahraman, şehit, gerilla olarak bahsedilmek suretiyle ve yer verilen resimlerle PKK terör örgütünün propagandası yapılmıştır;

“MEYA-DER kongresini başlattı” başlıklı yazıda, PKK terör örgütü mensubu M.Ko.dan PKK öncüsü olarak bahsetmek suretiyle bu örgütün propagandası yapılmıştır;

23 Ocak 2010 tarihli sayıda,

[Birçok yazı içeriklerinde] PKK terör örgütü elebaşı A.Ö.den Kürt halk önderi olarak göstermek, “önderlik” olarak bahsetmek, görüş ve düşüncelerinin toplum içinde yaygınlaşması, kökleşmesi ve derinleşmesine yönelik açıklamalarına yer vermek suretiyle PKK terör örgütünün propagandası yapılmıştır;

“Çözüm Birliktir” başlıklı yazı içeriğinde, yasa dışı PKK terör örgütünden Kürt özgürlük hareketi olarak bahsedilmiştir;

[Başka bir yazıda] Terör örgütü elebaşı A.Ö.den Kürt halk önderi olarak bahsedilmiştir;

[Başka bir yazıda] Terör örgütü elebaşı A.Ö.den Kürt halk önderi olarak bahsedilmiş ve A.Ö.nün fotoğrafına yer verilmiştir;

24 Ocak 2010 tarihli sayıda,

[Yazı içeriklerinde] terör örgütü PKK elebaşı A.Ö.den Kürt halk önderi olarak bahsedilmek suretiyle, PKK terör örgütünün propagandası yapılmıştır.”

Ağır Ceza Mahkemesi, Azadiya Welat gazetesinde yayımlanan ve yukarıda incelenen tüm yazıların, 30.000 aşkın insanın öldürüldüğü çok sayıda terör eyleminde bulunan PKK terör örgütünün elebaşını Kürt halk önderi şeklinde sunmak ve bu örgüt mensuplarını “öncü”, “kahraman”, “şehit”, “gerilla” ve “yiğit” olarak nitelendirmek suretiyle PKK propagandası yaptıkları değerlendirmesinde bulunmuştur. Terör örgütünün propagandasını içeren yazıların, ifade özgürlüğünü güvence altına alan Sözleşme’nin 10. maddesi ile Anayasa’nın 26. maddesinin sağladığı korumadan yararlanamayacağı ve ayrıca, söz konusu yazıların yazarları bilinmediğinden, bu yazılardan, yazı işleri müdürünün sorumlu tutulmasının uygun olduğu tespitlerinde bulunmuştur. Öte yandan, gazetede yayımlanan yazıların, nefreti yaydığı, şiddete teşvik ettiği ve şiddeti desteklediği gerekçeleriyle kamu düzeni açısından somut tehlike arz ettiğini gözlemlemiştir. Yazıların 23

ve 24 Ocak 2010 ile 6, 7, 27 ve 28 Mart 2010 tarihli sayılarda yayımlanması nedeniyle suçun altı defa işlendiği sonucuna varmış ve bundan dolayı, başvurayı, Azadiya Welat gazetesinin altı sayısının her biri için bir yıl üç ay olmak üzere, toplamda yedi yıl altı ay hapis cezasına mahkûm etmiştir.

19. Yargıtay 17 Ocak 2013 tarihinde, davanın 6352 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesi ışığında yeniden incelenmesi gerektiği değerlendirilmesinde bulunarak, Ağır Ceza Mahkemesinin 21 Ekim 2010 tarihli kararını bozmuştur.

20. Ağır Ceza Mahkemesi, 8 Mart 2013 tarihinde, 6352 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesi üzerine, bu Kanunun geçici 1. maddesine dayanarak, başvurana verilen cezanın infazının üç yılına ertelenmesine karar vermiştir.

B. Hükümet tarafından sunulan gazete yazıları

21. Hükümet, Kürtçe olarak yazılan bu yazıların birer örneğini ve Türkçe çevirilerini ibraz etmiştir. Bu yazılar şunlardır:

- 23 Ocak 2010 tarihli sayıda, A.Ö.nün bazı açıklamalarının yanı sıra birçok güncel konuda avukatları ile yapmış olduğu görüşmeler gibi farklı konularda kısa yazılar; bu yazılarda bilhassa A.Ö.nün "Kürt halk önderi" olarak sunulması öne çıkmaktadır; "Çözüm Birliktir" başlıklı yazıda, Hükümetin politikaları eleştirilmektedir. Bu yazının somut olay ile ilgili bölümleri aşağıdaki şekildedir:

"(...) Kürt halkı, Kürt özgürlük hareketi ve A.Ö. baskı ve zulüm politikasına karşı seslerini yükseltiyor ve her türlü saldırıya karşı koymaya hazırlanıyorlar. (...) Çözüm, Kürtlerin birliğidir."

- 24 Ocak 2010 tarihli sayıda, Türk ordusu tarafından düzenlenen askeri operasyonlar, yerel halkın ya da sivil toplum kuruluşlarının bu operasyonlar karşısındaki tepkisi, farklı güncel konular, insan hakları derneklerinin açıklamaları, tutukluluk koşulları gibi farklı konularda kısa yazılar;

“Yüksekova’da polisler yine müdahale etti” başlıklı, bir gösteri hakkında bilgi veren yazıda, A.Ö.den Kürt halk önderi olarak bahsedilmektedir;

- 6 Mart 2010 tarihli sayıda (5 sayfa): Belçika polisinin, ROJ TV kanalına yönelik faaliyetleri, bazı politikacıların bu konuyla ilgili açıklamaları gibi farklı konularda kısa yazılar; A.Ö.nün açıklamaları ve avukatları ile bazı güncel konularda ve sağlık durumu ile ilgili olarak yapmış olduğu görüşmeler -bu yazılarda, A.Ö.den Kürt halk önderi olarak bahsedilmektedir;- Türkiye’de farklı şehirlerde düzenlenen mitingler; bilhassa bir yazıda, A.Ö.nün açıklamalarına büyük ölçüde yer verilmiştir. Bu açıklamaların somut olay ile ilgili kısımları aşağıdaki şekildedir:

“(…) [PKK’nın elebaşlarından] C.B.nin yakın zaman önce yapmış olduğu bir açıklamasını okudum. Büyük bir nihai savaşa hazır olduklarını söylüyor. Tarafların olumsuz tavırlar sergilemeleri halinde, çatışmalar derinlik kazanabilir; bu sosyolojik bir tespittir; bu şeylerin sosyolojik doğasıdır. Barış gelişmezse, derinleşecek olan savaştır. Hazırlık yaptıklarını ve Kürdistan’ın dört bir yanında gerillalara katılanların sayısının arttıklarını söylüyorlar. Katılımlar artabilir. Bir kez daha tekrar ediyorum, hatırı sayılır tavırlar olursa, tarihsel rolümü üstleneceğim. Ben, PKK’ya talimatlar vermiyorum; verecek durumda değilim; zaten bu doğru değildir (...). Bu haftalar önemli, ilerlemeler kaydedilmezse, savaş derinlik kazanacak. ”

- 7 Mart 2010 tarihli sayıda, farklı konularda kısa yazılar: Bazı yazılarda, Avrupalı Kürtleri bilhassa ROJ TV kanalıyla ilgili olarak Belçika’da düzenlenen polis operasyonlarına karşı sesleri yükseltmeye çağıran (PKK’nın elebaşlarından) M.K.nın açıklamaları; “Devlet tutuklulardan intikam alıyor” başlıklı bir yazıda, tutukluluk koşulları ile bazı tutukluların sağlık durumlarından söz edilmektedir; tutukluların açıklamaları yayımlanmıştır; aile içi şiddet ile ilgili faaliyetlere değinilmiştir; “Kürtler kendilerini savunacaktır” başlıklı yazıda, M.K.nın aşağılayıcı muameleler karşısında sessiz kalmamaya davet eden çağrısına yer verilmiştir. Bu yazıdan, M.K.nın bilhassa şu açıklamalarda bulunduğu anlaşılmaktadır: “Saldırıları devam ettiği sürece, Kürtler kendilerini savunacaktır” ; “Halk inisiyatifi çağrıda bulundu

ve ikaz etti” başlıklı yazıda, Belçika polisi tarafından [ROJ TV’ye karşı] yapılan polis operasyonu sert bir şekilde eleştirilmiştir; -Kürt halk önderi olarak gösterilen- A.Ö., bir açıklamada, Türk Devletinin, Kürtlere yönelik olumsuz ve yok etme politikası yürüttüğünü ve bu politikanın Avrupa’da da izlendiğini ve Kürtlerin, Kürt halkının değerlerini savunmaya yönelik her türlü meşru eylemde bulunma hakkına sahip olduklarını ifade etmiştir; “Saldırıları bizi yıldırmayacak” başlıklı yazıda, Batman’da düzenlenen bir miting ile ilgili bilgilere yer verilmiştir: Geleneksel kıyafetler giyen birçok kadının bir araya gelerek, ROJ TV lehine sloganlar attığı ve -PKK’nın önderi olarak gösterilen- A.Ö.’nin posterlerini ve KCK’nın [PKK’nın yasa dışı bir kolu] bayraklarını salladığı anlaşılmaktadır;

- 27 Mart 2010 tarihli sayıda: Farklı konularda kısa yazılar: Tiyatro günü ve Kürt tiyatrosunun yanı sıra -Kürt halk önderi olarak bahsedilen- A.Ö.’nin anayasal revizyonlar hakkındaki bazı açıklamaları ile ilgili yazılar: A.Ö. bu açıklamalarda, bilhassa, -Kürt yanlısı parti- BDP’nin sıraladığı şartların kabul edilmesi halinde, söz konusu anayasa değişiklikleri lehine oy vermenin mümkün olduğunu ifade etmiştir. Aksi takdirde, Türkiye’nin tüm demokrat güçlerini bir araya getiren “Hayır” bloğunun kurulmasından yana olacaktır; Kürtlerin tarihi, güncel konular, Suriye’de yaşanan olaylar, Hükümetin Kürtlere yönelik politikası ile ilgili açıklamalar. Bilhassa, bu yazıların birinde, A.Ö.’nin aşağıdaki açıklamalarda bulunduğu belirtilmektedir:

“Barışçıl bir yaşam için ve birlikte yaşamak için rolümü üstlenmeye hazırım. Ama Kürtlere saldırmaya devam ederlerse, [Kürtler] kendileri savunma hakkına sahip olacaklardır.”

Öte yandan, Nevruz Bayramı ve tutukluların tutukluluk koşulları ile ilgili yazıların yanı sıra Kongra-Gel (PKK’nın bir kolu) yöneticilerinin güncel konulara ilişkin yapmış oldukları açıklamalar yayımlanmıştır. Ayrıca, bir derneğin, A.Ö. ile diğer PKK mensuplarının fotoğraf ve posterlerinin sallandığı (MEYDA-DER) faaliyetleri ile ilgili yazılar da yayımlanmıştır. Bir

yazıda, A.Ö., Kürt halk önderi; diğer PKK mensupları ise PKK'nın kahramanları olarak gösterilmiştir. Bilhassa “PKK öncülüğü ile halk kahramanlığı” başlıklı yazıda, KCK'nın bir açıklaması yayımlanmıştır. Bu yazının somut olay ile ilgili kısımları aşağıdaki şekildedir:

“KCK, Kahramanlık Haftası vesilesiyle bir açıklama yayımlamış ve şunları söylemiştir: PKK öncülüğünde başlayan kahramanlık, halk kahramanlığı haline geldi. KCK, bir çağrıda bulunarak, Kahramanlık Haftasının genel etkinliklerle kutlanmasını istedi (...).

KCK'nın Kahramanlık Haftası mesajı şu şekildedir: Bir halkın kahramanlık günleri, varlığının tanınması günleridir. Kürdistan'daki kahramanlık haftası, Nevruz ile özdeşleşen yoldaş Do.'yu [PKK'nın güvenlik güçleri tarafından öldürülen kurucularından], PKK kadroları ve sempatizanları, fedailer ve direnişin ruhunu simgeleyen cesur şehit yoldaşlarımızı ve 28 Mart'ta Gabar'da [Türkiye'nin güneydoğusunda bir dağ] şehit düşenler ile kahramanca mücadeleye girişenleri temsil etmektedir.

KCK [mesajına], PKK öncülüğünde başlayan kahramanlıkların halk kahramanlığı haline geldiğini belirterek devam etmiştir. (...) Kahramanlık Haftası nedeniyle, tüm çevrelerde Do. ve Ko. ile tüm şehitler adına eylem ve faaliyetler devam edecek (...) .”

- 28 Mart 2010 tarihli sayıda, söz konusu yazılar farklı konularda kısa yazılar idi: Birkaç kişinin hayatını kaybettiği bazı olaylar ile ilgili bilgiler; bir insan hakları derneğinin yöneticisinin yapmış olduğu açıklamalar, sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri, Kahramanlık haftası kapsamında düzenlenen etkinlikler; “Kahramanlık haftası özgürlük destanıdır” başlıklı yazıda, PKK mensuplarından “özgürlük gerillaları” olarak bahsedilmiş; öte yandan, öldürülen PKK üyeleri, özgürlük destanının hamilleri olarak gösterilmiştir.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK KURALLARI

22. 12 Nisan 1991 tarihinde yürürlüğe giren 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 7. maddesinin 2. fıkrası aşağıdaki şekildedir:

“[Yukarıdaki fıkra uyarınca] meydana getirilen örgüt mensuplarına yardım edenlere ve örgütle ilgili propaganda yapanlara fiilleri (...) bir yıldan beş yıla kadar hapis ve elli milyon liradan yüz milyon liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.”

23. 18 Temmuz 2006 tarihinde yürürlüğe giren 5532 Sayılı Kanun ile, 3713 Sayılı Kanun’un 7. maddesinin 2. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Terör örgütünün propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (...)”

24. 30 Nisan 2013 tarihinde yürürlüğe giren 6459 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonrasında, bu hüküm şunu öngörmektedir:

“Terör örgütünün; cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (...)”

25. 5 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6352 sayılı Kanun, “Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun” başlığını taşımaktadır. Söz konusu Kanun’un geçici 1. maddesinin 1. fıkrasının c) bendi ve 3. fıkrasında, 31 Aralık 2011 tarihine kadar, basın ve yayın yoluyla ya da sair düşünce ve kanaat açıklama yöntemleriyle işlenmiş olup; temel şekli itibarıyla adli para cezasını ya da üst sınırı beş yıldan fazla olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı kesinleşen her türlü cezanın infazının üç yıllığına ertelenmesi öngörülmektedir.

26. Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 100. maddesi aşağıdaki şekildedir:

“1. Kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin ve bir tutuklama nedeninin bulunması halinde, şüpheli veya sanık hakkında tutuklama kararı verilebilir. İşin önemi, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiri ile ölçülü olmaması halinde, tutuklama kararı verilemez.

2. Aşağıdaki hallerde bir tutuklama nedeni var sayılabilir:

a) Şüpheli veya sanığın (...) kaçacağı şüphesini uyandıran somut olgular varsa.

b) Şüpheli veya sanığın davranışları;

1. Delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme,

2. Tanık (...) veya başkaları üzerinde baskı yapılması girişiminde bulunma,”

Türk hukukunda, CMK’nın 100. maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen suçlar “katalog suçlar” olarak değerlendirilmektedir. Söz konusu suçların işlendiği hususunda “kuvvetli şüphelerin” varlığı halinde, ulusal mahkemeler, yalnızca atılı suçun üçüncü fıkra da belirtilmiş olmasını dikkate alarak, tutukluk gerekçesinin (kaçma riski ya da delilleri değiştirme ve tanıklara, mağdurlara ve diğer kişilere baskı yapma riski, bk. CMK’nın 100. maddesinin ikinci fıkrası) var olduğunu düşünebilirler. 3713 sayılı Kanun’un 7. maddesinin 2. fıkrasında öngörülen suç (terör örgütünün propagandası yapma) bu suçlar arasında yer almamaktadır. Olayların meydana geldiği dönemde yürürlükte olduğu şekliyle, CMK’nın 100. maddesinin 3. fıkrasının ilgili kısımları aşağıdaki şekildedir:

“3) Aşağıdaki suçların işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde, tutuklama nedeni var sayılabilir:

a) 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Soykırım ve insanlığa karşı suçlar (madde 76, 77, 78),

2. Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),

3. Silahla işlenmiş kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent e) ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış kasten yaralama (madde 87),

4. İşkence (madde 94, 95)

5. Cinsel saldırı (birinci fıkra hariç, madde 102),

6. Çocukların cinsel istismarı (madde 103),

7. Hırsızlık (madde 141, 142) ve yağma (madde 148, 149),

8. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),

9. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (iki, yedi ve sekizinci fıkralar hariç, madde 220),

10. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (madde 302, 303, 304, 307, 308),

11. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 310, 311, 313, 314, 315),

b) (...) silah kaçakçılığı

c) (...) zimmet suçu

d) (...) Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar

e) (...) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74 üncü maddelerinde tanımlanan suçlar

f) (...) kasten orman yakma (...) .”

27. Olayların meydana geldiği dönemde, CMK’nın, tutuklama gerekçeleri ile ilgili 101. maddesi aşağıdaki şekildedir:

“1. Soruşturma evresinde şüphelinin tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından, kovuşturma evresinde sanığın tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine veya re’sen mahkemece karar verilir. Bu istemlerde mutlaka gerekçe gösterilir ve adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını belirten hukukî ve fiilî nedenlere yer verilir.

2. Tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya (...) tahliye isteminin reddine ilişkin kararlarda; (...) somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça gösterilir

(...)

5. Bu madde ile 100 üncü madde gereğince verilen kararlara itiraz edilebilir,”

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME’NİN 5. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

28. Başvuran, tutuklanması nedeniyle, Sözleşme’nin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir. Söz konusu madde aşağıdaki şekildedir:

“1. Herkes özgürlük ve güvenlik hakkına sahiptir. Aşağıda belirtilen haller dışında ve yasanın öngördüğü usule uygun olmadan hiç kimse özgürlüğünden yoksun bırakılamaz:

(...)

c) Kişinin bir suç işlediğinden şüphelenmek için inandırıcı sebeplerin bulunduğu veya suç işlemesine ya da suçu işledikten sonra kaçmasına engel olma zorunluluğu kanaatini doğuran makul gerekçelerin varlığı halinde, yetkili adli merci önüne çıkarılmak üzere yakalanması ve tutulması;

(...) .”

29. Hükümet, söz konusu şikâyeti reddetmenin uygun olduğunu iddia etmektedir.

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

30. Mahkeme, bu şikâyetin Sözleşme’nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını, öte yandan, başkaca herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesiyle bağdaşmadığını tespit ederek, şikâyetin kabul edilebilir olduğuna karar vermektedir.

B. Esas Hakkında

31. Mahkeme, başvuranın, tutuklanmasının yasaya uygunluğuna itiraz ettiğini gözlemlemektedir. Başvurana göre, somut olayın koşulları dikkate alındığında, tutuklanması zorunlu değildir ve yetkililer, özgürlükten yoksun

bırakılmasına keyfi şekilde karar vermişlerdir. Başvuran, günlük yayın yapan bir gazetenin yayın işleri müdürü olduğunu, sabit ikameti olduğunu ve tutuklanmasına karar verildiği 8 Nisan 2010 tarihli duruşmaya bizzat katıldığını ifade etmektedir. CMK'nın 100. maddesi uyarınca, uygun gerekçelerin bulunması halinde, şüpheli hakkında tutuklama kararı verilebileceğini iddia etmektedir.

32. Hükümet, başvuranın iddialarına karşı çıkmakta ve söz konusu tutuklamanın, CMK'nın 100. maddesi bakımından inandırıcı nedenlerle haklı gösterildiğini ileri sürmektedir. Öte yandan, Ağır Ceza Mahkemesinin, suçun niteliğini ve CMK'nın 100. maddesinin 3. fıkrasında yer alan ve tutuklama nedeninin var sayıldığı suçlardan biri olmasını göz önünde bulundurarak başvuranın tutuklanmasına karar verdiğini ileri sürmektedir. Hükümet ayrıca, başvuranın, söz konusu eylemin suç oluşturduğunun savcılık tarafından kendisine söylenmesi ve hakkında bu yayınlarla ilgili olarak soruşturma açılmasına karşın, terör örgütünün propagandasını yapan yazılar yayımlamaya devam ettiği gerekçesiyle, hem suçun ağırlığı hem de tekrar işlenme ihtimalini dikkate alarak, başvuranın tutuklanmasına karar verildiğini belirtmektedir.

33. Mahkeme, “yasal yollara” uyulması da dâhil olmak üzere, bir tutukluluğun “yasaya uygunluğu” konusunda, Sözleşme'nin, esasen ulusal mevzuata, fakat aynı zamanda, gerektiği takdirde, kaynakları uluslararası hukukta bulunanlar da dâhil olmak üzere, ilgililere uygulanabilir olan diğer hukuki normlara da atıfta bulunduğunu hatırlatmaktadır. Her durumda, Sözleşme, hem esasa hem de usule ilişkin normlara uyma yükümlülüğü getirmektedir, ancak bir de, her türlü özgürlükten yoksun bırakmanın Sözleşme'nin 5. maddesinin, amacına uygun olmasını gerektirmektedir: Bu amaç, kişiyi keyfiliğe karşı korumaktır (bk. diğer kararlar arasında, *Medvedyev ve diğerleri/Fransa* [BD], no. 3394/03, § 79, AİHM 2010). Her ne kadar iç hukuku yorumlama ve uygulama görevi öncelikle ulusal mercilere, bilhassa mahkemelere ait olsa da, iç hukuk kurallarına uyulmaması

Sözleşme ihlaline yol açtığı takdirde durum farklı olacaktır. Özellikle, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının ihtilaf konusu olduğu davalarda böyle bir durum söz konusu olmaktadır ve Mahkeme bu noktada, iç hukuka uyulup uyulmadığını araştırmak için belli ölçüde denetim uygulamalıdır. Bilhassa, özgürlükten yoksun bırakma konusunda, iç hukukun, tutukluluk koşullarını açıkça tanımlaması ve kanunun iç hukukun uygulanması konusunda öngörülebilir olması büyük önem taşımaktadır (*Creangă/Romanya* [BD], no. 29226/03, § 101, 23 Şubat 2012).

Öte yandan, özgürlükten yoksun bırakma, yalnızca, daha hafif olan diğer tedbirlerin, tutuklamayı gerektirecek kişisel ya da kamu menfaatinin korumak için yetersiz olarak kabul edilmesi ve değerlendirilmesi durumunda haklı gösterilecek kadar ağır bir tedbirdir. Dolayısıyla, özgürlükten yoksun bırakmanın ulusal hukuka uygun olması yeterli değildir; aynı zamanda, davanın koşullarında gerekli olması da gerekmektedir. Daha hafif olan diğer tedbirler, bu amaçla yeterli olsa bile, tutukluluk, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendiyle uyumlu olmamaktadır (*Lütfiye Zenginve diğerleri/Türkiye*, no. 36443/06, § 82, 14 Nisan 2015, burada yapılan atıflarla birlikte).

34. Mahkeme, mevcut durumda, 8 Şubat 2010 tarihinde, 3713 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 2. fıkrası anlamında terör propagandası yapma suçundan başvuran hakkında ceza davası açıldığını gözlemlemektedir. Ağır Ceza Mahkemesi 8 Nisan 2010 tarihinde, birinci duruşma sonunda, başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir (yukarıda 9. paragraf). Öte yandan, başvuranın, 14 Nisan 2010 tarihinde, ikinci ceza yargılaması kapsamında, aynı suç nedeniyle yeniden tutuklanmasına karar verilmiştir (yukarıda 14. paragraf). Başvuran 20 Mayıs 2010 tarihinde tahliye edilmiştir. Başvuranın tutuklanmasının yalnızca, terör propagandası yapma suçuyla ilgili olarak hakkında açılan ve mahkûm edilmesiyle sonuçlanan soruşturmalara dayandığı anlaşılmaktadır. Mahkeme, başvuranın, atılı suçu

işlediğine dair hakkında şüphe duymak için inandırıcı neden bulunduğuna itiraz etmediğini gözlemlemektedir.

35. Mahkeme, başvuranın tutukluluğunun yasaya uygunluğu ile ilgili olarak, Türk hukukunda, CMK'nın 100. maddesinden anlaşıldığı üzere, (yukarıda 26. paragraf), bir kişinin tutuklanmasının, ancak kişinin atılı suç işlediği hususunda kuvvetli suç şüphesinin varlığı ve şüphelinin kaçma riski veya delilleri değiştirme ve tanıklara, mağdurlara veya başka kişilere baskı yapma riski bulunması halinde mümkün olduğunu kaydetmektedir. Bu iki koşul kümülatiftir: Kanuna göre, kuvvetli şüphenin bulunması durumuna, en azından bir tutuklama gerekçesinin de eklenmesi gerekmektedir. Son olarak, bu iki koşul oluşsa bile, özgürlükten yoksun bırakma durumundan daha hafif olan tedbirlerin uygulanmasının öngörülmesi gerekmektedir (yukarıda anılan *Lütfiye Zengin ve diğerleri* kararı, § 83).

36. Mahkeme somut olayda, başvuranın yukarıda anılan hüküm uyarınca tutuklandığını gözlemlemektedir. Ağır Ceza Mahkemesi, başvuran hakkında verilen tutukluluk kararlarını gerekçelendirmek için, atılı suçun niteliğini, mevcut delil durumunu ve CMK'nın 100. maddesi anlamında, atılı suçun işlendiğine dair kuvvetli suç şüphesinin varlığını ileri sürmüştür. Ağır Ceza Mahkemesi CMK'nın 101. maddesine de atıfta bulunmuş olsa bile, Mahkeme, söz konusu hükmün esasında tutuklamaya ilişkin kararların gerekçesi ile ilgili olması nedeniyle, başvuranın tutuklanmasının yasal dayanağını güçlülükle teşkil edebileceğini gözlemlemektedir (yukarıda 27. paragraf). Mahkeme, bu bağlamda, Hükümetin de vurguladığı üzere (yukarıda 32. paragraf), tutukluluk gerekçelerinin (kaçma riski ya da delilleri değiştirme ve tanıklara, mağdurlara ve diğer kişilere baskı yapma riski) bulunduğuna ilişkin yasal bir karine oluşturan CMK'nın 100. maddesinin 3. fıkrasının söz konusu edilmesi gerektiği kanısındadır. Mahkeme, Hükümet gibi, Ağır Ceza Mahkemesinin, başvuranın tutuklanmasına karar vermek için, söz konusu suçun CMK'nın 100. maddesinin 3. fıkrasında belirtilen katalog

suçlar arasında yer aldığını da göz önünde bulundurduğu sonucuna varmaktadır.

37. Ancak Mahkeme, bu tür iddiaların, ne şekilde ulusal mevzuata uygun olarak tutukluluk gerekçesi oluşturabileceğini anlamamaktadır. Mahkeme, suçun niteliği ile ilgili olarak, Hükümetin iddia ettiğinin aksine, 3713 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 2. fıkrasında öngörülen suçun, CMK'nın 100. maddesinin 3. fıkrasında belirtilen suçlar arasında yer almadığını gözlemlemektedir. Bu nedenle, Ağır Ceza Mahkemesi, tutuklama gerekçesi (kaçma ya da delilleri değiştirme ve tanıklara, mağdurlara ve diğer kişilere baskı yapma riski) bulunduğunu düşünemez ve söz konusu tutukluluğu haklı göstermek için tutukluluk gerekçesinin varlığına ilişkin yasal karine iddiasında bulunamaz. Ancak, yukarıdaki değerlendirmenin, başvuranın itirazını inceleyen Ağır Ceza Mahkemesine, ilgilinin, CMK'nın 100. maddesinde belirtilen koşulların, tutuklanmasına karar verilmesi için gerçekleşmediği yönündeki iddialarını incelememe imkânı verdiği görülmektedir (yukarıda 12. paragraf). Ancak başvuran, ulusal mahkemeler önünde, sabit bir ikameti olduğunu ve mahkeme karşısına bizzat çıktığını açıkça belirtmiştir (yukarıdaki 13. paragraf).

38. Şüphesiz Hükümet, başvuranın tutuklanmasının, hem suçun ağırlığı hem de tekrar işlenme ihtimali dikkate alındığında önleyici bir tedbir olduğunu ileri sürmektedir. Ancak, Ağır Ceza Mahkemesi atılı suç için öngörülen cezanın süresini göz önünde bulundurmuş olsa bile, tekrar suç işlenme riskinden kararlarında bahsetmemiştir (yukarıda 9,10 ve 14. paragraflar). Nitekim Mahkemenin yerleşik içtihadı uyarınca, bir başvuranın tutuklanmasına karar veren ulusal merciler yerine karar vermek kendi görevi değildir (*Bykov /Rusya* [BD], no. 4378/02, § 66, 10 Mart 2009). Mahkeme, esas itibarıyla, söz konusu kararlarda yer alan ve ilgilisi tarafından başvurularında karşı çıkılmayan olgulara ve gerçeklere dayanarak, söz konusu tedbirin haklı olup olmadığını belirlemelidir (bk. *gerekli değişiklikler yapılmak koşuluyla (mutatis mutandis)*, *Labita/İtalya* [BD], no. 26772/95, §

152, AİHM 2000-IV). Ancak, bu tutukluluk gerekçesi Hükümet tarafından ilk kez Mahkeme önündeki yargılama kapsamında dile getirilmiştir (bk. *gerekli değişiklikler yapılmak koşuluyla (mutatis mutandis), Panchenko/Rusya*, no. 45100/98, § 74, 8 Şubat 2005). Ayrıca, Türk hukukunda, tekrar suç işleme riski, tutukluluk gerekçeleri arasında sayılmamaktadır (*Letellier /Fransa*, 26 Haziran 1991, § 51, seri A n° 207 ; bk. aynı zamanda, *Mahmut Öz/Türkiye*, no. 6840/08, § 34, 3 Temmuz 2012).

39. Kısacası, CMK'nın 100. maddesi gereğince, tutukluluk aynı zamanda orantılılık kriterini de karşılamalıdır. Ulusal hukukun bu gerekliliği, Mahkemenin konuyla ilgili içtihadı ile mükemmel bir uyum içindedir (*Ladent/Polonya*, no. 11036/03, § 55, 18 Mart 2008). Nitekim bu tür tedbirlere basın özgürlüğü bağlamında başvurulmasının, ifade özgürlüğü hakkının kullanması üzerinde kayda değer bir etkiye sahip olması nedeniyle, tutuklamanın gerekli olduğunu ikna edici şekilde göstermek ulusal mercilerin görevidir (*Vasiliciuc/Moldova Cumhuriyeti*, no. 15944/11, § 40, 2 Mayıs 2017). Ancak somut olayda açıkça bu türden bir durum söz konusu değildir.

40. Mahkeme bu nedenle, söz konusu suçun, katalog suç olarak değerlendirildiği gerekçesiyle başvuranın tutuklanmasının ulusal mevzuata yani CMK'nın 100. maddesine uygun olmadığı sonucuna varmaktadır (bk. *Hakim Aydın/Türkiye*, no. 4048/09, § 40, 26 Mayıs 2020). Dolayısıyla, bu hüküm ihlal edilmiştir.

II. SÖZLEŞME'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

41. Başvuran, Sözleşme'nin 10. maddesine dayanarak, yazı işleri müdürü olduğu bir gazetede yayımladığı yazılar nedeniyle tutuklandığı ve ceza mahkemeleri önünde yargılandığı gerekçeleriyle ifade özgürlüğü hakkına müdahale edildiğinden yakınmaktadır. Sözleşme'nin 10. maddesi aşağıdaki şekildedir:

“1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir.

2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, kanunla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir.”

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

42. Mahkeme, bu şikâyetin Sözleşme’nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını, öte yandan, başkaca herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesiyle bağdaşmadığını tespit ederek, şikâyetin kabul edilebilir olduğuna karar vermektedir.

B. Esas Hakkında

1. Müdahalenin Varlığı

43. Mahkeme, başvuran tarafından ileri sürülen müdahalenin iki unsurdan oluştuğunu gözlemlemektedir: 8 ve 14 Nisan 2010 tarihlerinde verilen iki tutuklama kararı ile sırasıyla 8 Şubat ve 20 Nisan 2010 tarihlerinde iki ceza soruşturmasının açılması.

Yargılamanın tarafları, başvuranın tutuklanmasının ve hakkında açılan soruşturmaların, ifade özgürlüğü hakkının ilgili şahıs tarafından kullanılmasına yönelik bir müdahale anlamına geldiği konusunda hemfikirdirler. Mahkeme, söz konusu tedbirlerin caydırıcı etkiye sahip olabileceği dikkate alındığında, başka türlü bir sonuca varmak için hiçbir neden görmemektedir (*Ergündoğan/Türkiye*, no. 48979/10, § 17, 17 Nisan

2018; bk. bilhassa, *Yaşar Kaplan/Türkiye*, no. 56566/00, § 35, 24 Ocak 2006). Öte yandan, 21 Ekim 2010 tarihinde, yani mevcut başvurunun yapılması sonrasında, Ağır Ceza Mahkemesinin, başvuranı, terör örgütü propagandası yapma suçundan mahkûm ettiği göz ardı edilmemelidir (yukarıda 18. paragraf). Ağır Ceza Mahkemesi, şüphesiz, 8 Mart 2013 tarihinde 6352 sayılı Kanun’un yürürlüğe girmesi sonrasında, söz konusu cezanın infazının üç yıllığına ertelenmesine karar vermiştir (yukarıda 20. paragraf). Bunun yanı sıra, söz konusu gelişme, Mahkemenin konuyla ilgili yerleşik içtihadı dikkate alındığında, başvuranı mağdur sıfatından yoksun bırakacak nitelikte değildir (*Gürbüz ve Bayar /Türkiye*, no. 8860/13, § 31, 23 Temmuz 2019, burada yapılan atıflar ile).

Bu türden bir müdahale, “kanunla öngörülmediği”, Sözleşme’nin 10. maddesinin 2. fıkrasında belirtilen meşru amaçlardan birini ya da birkaçını izlemediği ve bu amaçlara ulaşmak için “demokratik bir toplumda gerekli” olmadığı sürece, Sözleşme’nin 10. maddesine aykırıdır. Mahkeme, bu koşulları tek tek inceleyecektir.

Mevcut davanın gereksiniminden dolayı, Mahkeme, başvuranın tutukluluğunu ve hakkında açılan soruşturmaları ayrı olarak incelemenin gerekli olduğu kanısındadır.

2. Başvuranın tutuklanmasının haklılığı

44. Mahkeme, yerleşik içtihadı uyarınca, bir gazetecinin, gazetecilik faaliyetleri nedeniyle tutuklanmasının, ceza soruşturmalarının sonucundan bağımsız olarak, ifade özgürlüğü hakkının ilgili şahıs tarafından kullanılmasına yönelik bir müdahale oluşturduğunu hatırlatmaktadır (bk. diğer birçok karar arasında, *Nedim Şener /Türkiye*, no. 38270/11, §§ 94-96, 8 Temmuz 2014).

45. Bu türden bir müdahale, “kanunla öngörülmediği”, Sözleşme’nin 10. maddesinin 2. fıkrasında belirtilen meşru amaçlardan birini ya da birkaçını

izlemediği ve bu amaçlara ulaşmak için “demokratik bir toplumda gerekli” olmadığı sürece, Sözleşme’nin 10. maddesine aykırıdır.

46. Mahkeme öncelikle, başvuranın tutuklanmasının yasaya uygunluğu ile ilgili olarak, ihtilaf konusu tedbirin Türk hukukuna uygun olmadığı tespitinde bulunduğunu ve bu nedenle Sözleşme’nin 5. maddesinin 1. fıkrası anlamında yasaya uygun olarak değerlendirilemeyeceği hatırlatmaktadır (yukarıda 40. paragraf). Oysa ifade özgürlüğünün kullanılmasına yönelik bir müdahalenin Sözleşme’nin 5. maddenin 1. fıkrasıyla aynı şekilde “kanunla öngörülmesini” gerektiren Sözleşme’nin 10. maddesi, her türlü özgürlükten yoksun bırakmanın “yasaya uygun” olmasını gerektirmez; başvuranın Azadiya Welat gazetesinin bazı sayılarındaki yayınlar nedeniyle tutuklanmasının Sözleşme’nin 10. maddesi bakımından “kanunla öngörülmediği” sonucuna varılmaktadır (benzer bir yaklaşım için, bk. *gerekli değişiklikler yapılmak koşuluyla, (mutatis mutandis), Steel ve diğerleri/Birleşik Krallık*, 23 Eylül 1998, § 94, Karar ve Hükümler Derlemesi 1998-VII).

Dolayısıyla, başvuranın tutuklanması nedeniyle Sözleşme’nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

3. Başvuran hakkında başlatılan soruşturmanın haklılığı

47. Mahkeme, başvuran hakkında ceza soruşturmaları açılmasından ibaret olan müdahalenin, 3713 sayılı Kanun’un 7. maddesinin 2. fıkrasıyla öngörüldüğü hususunun taraflar arasında tartışma konusu olmadığını gözlemlemektedir (*Fatih Taş/Türkiye (n° 3)*, no. 45281/08, § 29, 24 Nisan 2018). Mahkeme aynı zamanda, müdahalenin, Sözleşme’nin 10. maddesinin 2. fıkrası bakımından, ulusal güvenliğin ve kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suçun önlenmesi gibi meşru amaçlar izlediğini kabul etmektedir.

48. Mevcut durumda, anlaşmazlık, ihtilaf konusu tedbirin “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığının belirlenmesi hususu ile ilgilidir.

49. Başvuran iddialarını tekrar etmektedir.

50. Hükümet, söz konusu ifadelerin ulusal mahkemeler tarafından terör örgütü propagandası olarak değerlendirildiğine dikkatleri çekmekte ve başvuranın bu nedenle tutuklanmasına karar verildiğini belirtmektedir. Ağır Ceza Mahkemesinin, başvuran hakkında açılan ceza yargılaması kapsamında, gazetede yayımlanan yazıların, nefreti yaydıkları, şiddete teşvik ettikleri ve şiddet kullanımı destekledikleri için kamu düzeni açısından somut bir tehlike arz ettikleri ve ifade özgürlüğünün korumasının dışında kaldıkları değerlendirmesinde bulunduğunu ifade etmektedir. Hükümetin nazarında, başvuran hakkında soruşturma açılması ve ilgilinin tutuklanması, ihtilaf konusu yayınlarda, PKK terör örgütünün yasal bir hareket olarak gösterilmesi, eylemlerinin övülmesi ve elebaşının Kürt halk önderi olarak gösterilmesinin sonuçlarıdır. Ayrıca, Hükümet göre, yargılamaların açıldığı bağlamın da dikkate alınması uygun olacaktır: Söz konusu gazetenin yayımlandığı ve yaygın olarak dağıtımının yapıldığı bölgede çok sayıda terör eylemi gerçekleştirilmiştir.

51. Mahkeme, ifade özgürlüğü konusundaki içtihadından doğan ve bilhassa *Bédat /İsviçre* ([BD], no. 56925/08, § 48, 29 Mart 2016) ve *Gözel ve Özer /Türkiye* (no. 43453/04 ve 31098/05, §§ 46-63, 6 Temmuz 2010) kararlarında özetlenen ilkelere atıf yapmaktadır. Mahkeme bu bağlamda, Sözleşmeci Devletlerin terörizmi önlemek ve bilhassa terör suçlarının oluşturduğu alenen teşvikin üstesinden gelmek amacıyla etkili tedbirler alabilecekleri konusunda herhangi bir şüphe bulunmadığını hatırlatmaktadır. Nitekim bir ülkenin neresinde olursa olsun hüküm süren durumun hassasiyeti ve şiddeti arttırabilecek eylemler karşısında Devletin dikkatli olma gerekliliği bakımından, yetkili makamlar, güvenlik ve terörle mücadele konularında tedbirler alabilmektedirler (bk. *gerekli değişiklikler yapılmak koşuluyla* (*mutatis mutandis*), *Ekin Derneği /Fransa*, no. 39288/98, § 63, AİHM 2001-VIII).

52. Mahkeme öncelikle, başvuranın ilk önce Azadiya Welat gazetesinin 23 ve 24 Ocak 2010 tarihli sayılarında PKK'nın propagandasının yapıldığı bazı yazılar yayımlamakla suçlandığını gözlemlemektedir. Başvuran daha sonra, 6, 7, 27 ve 28 Mart 2010 tarihli sayılar nedeniyle de ceza soruşturmalarına konu olmuştur. Bu iki yargılama birleştirilmiştir. Başvuran ceza yargılaması sonunda, anılan sayıların her biri için bir yıl altı olmak üzere, toplamda yedi yıl altı ay hapis cezasına mahkûm edilmiştir. Ancak, 6352 sayılı Kanun'un kabul edilmesi sonrasında, söz konusu cezanın infazı üç yıllığına ertelenmiştir (yukarıda 19. paragraf).

53. Mahkeme, mevcut davanın ayırt edici özelliklerinden birinin, günlük yayın yapan bir gazetenin yazı işleri müdürü olan medya mensubu başvuranın, söz konusu gazetede, ulusal hâkimlerin, terör örgütü propagandası olarak nitelendirdikleri bazı yazılar yayımladığı gerekçesiyle mahkûm edilmesi olduğunu gözlemlemektedir. Nitekim, yasa dışı örgütlerin açıklamalarının ya da basın bildirilerinin yayımlanması söz konusudur. Bu açıklamalar, bunları ortaya koyma ya da analiz etmeye yönelik herhangi bir gazetecilik yorumuna yer verilmeksizin, oldukları gibi yayımlanmıştır.

54. Başvuranın, günlük yayın yapan bir gazete kanalıyla terör örgütü propagandası yapma nedeniyle mahkûm edilmiş olmasından ötürü, söz konusu müdahaleyi, siyasi bir demokrasinin iyi işleminde basının oynadığı temel rol açısından da incelemek gerekmektedir (*Leroy/Fransa*, no. 36109/03, § 40, 2 Ekim 2008).

55. Mahkeme, ifade özgürlüğünün kullanımına yönelik kısıtlamanın "gerekliliğinin" ikna edici şekilde ortaya konulup konulmadığını değerlendirmek için, içtihadı uyarınca, özellikle, Türk hâkimler tarafından kabul edilen gerekçeye göre tutum almalıdır (yukarıda anılan *Gözel ve Özer* kararı, § 51, 6 Temmuz 2010).

Bu hususla ilgili olarak, Mahkeme, hâkimlerin, söz konusu gazetenin terör propagandası yapan yazılar yayımlamasını göz önünde bulundurduklarını tespit etmektedir. Mahkeme aynı zamanda, Ağır Ceza

Mahkemesinin, kararında, genel anlamda, günlük olarak yayımlanan gazetede yayımlanan yazıların, nefret yaymaları, şiddete teşvik etmeleri ya da şiddeti desteklemeleri nedeniyle kamu düzeni açısından somut bir tehlike oluşturdukları değerlendirmesinde bulunduğunu da tespit etmektedir.

56. Mahkeme, mevcut davanın gereksiniminden dolayı, Azadiya Welat gazetesinin 23 ve 24 Ocak 2010 tarihli sayılarını 6, 7, 27 ve 28 Mart 2010 tarihli sayılarından ayrı olarak inceleyecektir.

57. Mahkeme, Azadiya Welat gazetesinde yayımlanan yazıları incelerken, bu yazılarda kullanılan ifadeler ve bunların yayınlanma bağlamına özellikle dikkat edecektir.

A) Azadiya Welat gazetesinin 23 ve 24 Ocak 2010 tarihli sayıları

58. Mahkeme, Azadiya Welat gazetesinin 23 ve 24 Ocak 2010 tarihli sayılarında yayımlanan yazılar ile ilgili olarak, A.Ö.nün “Kürt halk önderi” olarak tanımlandığı gerekçesiyle başvuran hakkında ihtilaf konusu tedbirler alındığını gözlemlemektedir. Ancak, Türkiye aleyhine açılan çok sayıda davada, “Kürt halk önderi” ifadesinin tek başına şiddeti teşvik etmediği kanaatine vardığını hatırlatmaktadır (*Belge/Türkiye*, 50171/09, § 37, 6 Aralık 2016 ve burada atıf yapılan içtihat). Hiçbir özel koşul, Mahkemenin mevcut davada, bu sonuçları bertaraf etmesine imkân vermemektedir.

59. Ayrıca, Ağır Ceza Mahkemesine göre, 23 Ocak 2010 tarihli sayıda yayımlanan “Çözüm Birliktir” başlıklı bir yazıda, PKK’dan, Kürt özgürlük hareketi olarak bahsedilmiştir. Ancak Mahkeme, metin içerisinde, “Kürt özgürlük hareketi” ifadesi kullanılmış olmasına rağmen, yazının PKK’ya herhangi bir atıf içermediğini tespit etmektedir.

60. Mahkemenin birçok defa ifade ettiği üzere, Sözleşmecî Devletlerin terörizmi önlemek ve bilhassa terör suçlarının oluşturduğu alenen teşvikin üstesinden gelmek amacıyla etkili tedbirler alabilecekleri konusunda herhangi bir şüphe bulunmamaktadır (yukarıda anılan, *Gözel ve Özer* kararı, § 55). Mahkeme bunun yanı sıra, terör örgütü propagandası yapıldığı

sonucuna varmak için söz konusu yazılarda kullanılan bazı ifadeleri sıralamanın, Sözleşme'nin 10. maddesi kapsamında kendisi tarafından uygulanan ve belirlenen kriterlerin bir uygulaması olarak değerlendirilemeyeceği kanısındadır (bu kriterler ile ilgili olarak, bk. bilhassa, yukarıda anılan *Gözel ve Özer* kararı, § 56). Mahkemenin yerleşik içtihadına göre, görüşler şiddeti teşvik etmediğinde, Sözleşmeciler Devletlerin, medya üzerinde etkili olmak amacıyla ceza hukukunu kullanarak kamuoyunun bilgilendirilme hakkını kısıtlamak amacıyla toprak bütünlüğünün, ulusal güvenliğin korunması, kamu düzeninin sağlanması veya suç işlenmesinin önlemesini ileri süremeyeceklerini hatırlatmak uygun olacaktır (*ibidem*).

61. Mahkeme, yukarıda belirtilen hususlar ışığında, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına yönelik müdahalenin, Sözleşme'nin 10. maddesi anlamında “uygun ve yeterli” gerekçelerle haklı gösterilmediği sonucuna varmaktadır.

Dolayısıyla, Azadiya Welat gazetesinin 23 ve 24 Ocak 2010 tarihli sayılarındaki yayım nedeniyle açılan ceza soruşturmaları nedeniyle Sözleşme'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

b) Azadiya Welat gazetesinin 6, 7, 27 ve 28 Mart 2010 tarihli sayıları

62. Mahkeme öncelikle, 6, 7, 27 ve 28 Mart 2010 tarihli sayılarda yayımlanan ihtilaf konusu yazılardan bazılarının, bilhassa A.Ö.nün açıklamaları (6 Mart) ile “Kürtler Kendilerini Savunacaktır” (7 Mart), “PKK Öncülüğü ve Halk Kahramanlığı” (27 Mart) ve “Kahramanlık Haftası Özgürlük Destanıdır” (28 Mart) başlıklı yazıların, içerikleri itibarıyla, Azadiya Welat gazetesinin farklı sayılarında yayımlanan ve yukarıda değerlendirilen diğer yazılardan farklılık gösterdiğini gözlemlemektedir (58-61. paragraflar) Bilhassa, 6 Mart 2010 tarihli sayıda yayımlanan A.Ö.nün açıklamalarında, PKK'nın başka bir elebaşına ait açıklamaların övgü dolu ifadelerle yeniden ele alındığı ve söz konusu açıklamaların son kısımlarının

“Bu haftalar önemli, ilerlemeler kaydedilmezse, savaş derinlik kazanacak.” şeklinde olduğunu kaydetmektedir.

63. Öte yandan, Mahkeme, 27 Mart 2010 tarihli sayıda, PKK’nın başka bir elebaşı olan M.K. tarafından yapılan “saldırıları devam ettiği sürece, Kürtler kendilerini savunacaktır” şeklindeki açıklamaların yayımlandığını tespit etmektedir. Nitekim aynı tarihli sayıda yayımlanan açıklamalarda, A.Ö. nün, “Kürtlere saldırmaya devam ederlerse, [Kürtler] kendilerini savunma hakkına sahip olacaklardır.” şeklindeki ifadelerine yer verilmiştir. Ayrıca, yine aynı tarihli sayılarda, PKK mensupları PKK’nın kahramanları gibi gösterilmiş; PKK’nın rolü, “öncülük” rolü şeklinde nitelendirilerek övülmüştür. Öte yandan, KCK’nın yapmış olduğu açıklamalarda, PKK’nın silahlı eylemleri kahramanlık olarak gösterilmekte; devamında ise “PKK öncülüğünde başlayan kahramanlıkların halk kahramanlığı haline geldiği” belirtilerek övülmekteydi. Son olarak, 28 Mart 2010 tarihli sayıda yayımlanan bir yazıda, PKK’nın faaliyetleri “özgürlük destanı” olarak nitelendirilmiştir.

64. Mahkeme öncelikle, M.K. ve A.Ö.nün yukarıda anılan açıklamaları ile ilgili olarak, bir durum ile ilgili bir mesaj söz konusu olsa bile, bu sözlerin, şiddeti teşvik etme girişiminden başka bir şey olarak makul bir şekilde anlaşılamayacağı kanısındadır (bk. benzer bir yaklaşım için, *Kaya/Türkiye* (k.k.), no. 6250/02, 22 Mart 2007). Bu bağlamda, bu açıklamalar, Mahkemenin, ihtilaf konusu sözlerin yazarının kimliği dikkate alındığında, terör suçunun işlenmesine alenen teşvik söz konusu olduğu sonucuna vardığı *Gürbüz ve Bayar* (yukarıda anılan karar, §§ 42-43) davasında incelenen açıklamalardan çok da farklı değildir. Öte yandan, PKK’nın faaliyetlerinden onaylayıcı ve övücü ifadelerle bahseden diğer yazılar, şiddet çağrısı içerdiği şeklinde yorumlanabilecek niteliktedir.

65. Bu bağlamda, ulusal mahkemeler, başvuranın niyetini dikkate almamış olsalar da, Mahkeme, şiddeti öven bu tür mesajların, siyasi açıdan hassas bir bölgedeki potansiyel etkisini göz ardı edemez. Mahkeme bu

nedenle, Ağır Ceza Mahkemesinin, günlük olarak yayımlanan gazetede yayımlanan bu yazıların kamu düzeni için somut bir tehlike oluşturduğu yönünde vardığı sonuca katılmaktadır.

66. Mahkeme öte yandan, bu yazıların, gazetenin yazı dizininden sorumlu olan şahısların, bunların içeriğinden açık şekilde uzaklaşmadan olduğu gibi yayımlandığı kanısındadır. Başvuranın, yazı işleri müdürü olarak, ihtilaf konusu yazılara bizzat ortak olmadığı doğru olsa bile, bunların yazarlarına fırsat tanımış ve yayınına müsaade etmiştir. Başvuran böylece, görüşlerini kamuoyuna duyuran kişilerin “görev ve sorumluluklarını” dolayları olarak paylaşmaktadır (bk. *gerekli değişiklikler yapılmak koşuluyla (mutatis mutandis) Öztürk /Türkiye* [BD], no. 22479/93, § 49, CEDH 1999-VI). Haber verme hakkının, şiddete teşvik eden söylemleri veya terörist grupların açıklamaları (yukarıda anılan *Gürbüz ve Bayar* kararı, § 44) yayımlama mazereti ya da bahanesiyle kullanılması mümkün olamayacağından, gazetenin yazı işleri müdürü olan başvuran, gazetenin içeriğine ilişkin her türlü sorumluluktan muaf tutulamaz (*Sürek/Türkiye* (n° 3) [BD], no. 24735/94, §§ 40-41, 8 Temmuz 1999)

67. Mahkeme bu nedenle, başvuran hakkında açılan soruşturmaların “uygun ve yeterli” gerekçelere dayandığı sonucuna varmaktadır. Mahkeme aynı zamanda, başvurana verilen cezanın infazının üç yıllığına ertelendiğini de kaydetmektedir. Dosyadan, ulusal mahkemelerin son kararı üzerinden üç yıldan fazla bir zaman geçmiş olmasına rağmen, bu cezanın sonradan infaz edildiği sonucuna varılmamaktadır. Ancak, müdahalenin orantılılığına ilişkin bir değerlendirme söz konusu olduğunda, verilen cezaların niteliği ve ağırlığı da dikkate alınacak unsurlardır.

68. Mahkeme, yukarıda belirtilen hususlar ışığında, *Azadiya Welat* gazetesinin 6, 7, 27 ve 28 Mart 2010 tarihli sayıları nedeniyle açılan ceza soruşturmalarından ötürü Sözleşme’nin 10. maddesinin ihlal edilmediği sonucuna varmaktadır.

DİĞER İHLAL İDDİALARI HAKKINDA

69. Başvuran, Sözleşme'nin 5. maddesinin 2. fıkrası ile 13. maddesi açısından, tutukluluğunun gerçek gerekçelerinden haberdar edilmediğinden ve tutuklanmasına ilişkin şikâyetleri ile ilgili olarak iç hukukta herhangi bir hukuk yolunu kullanamadığından yakınmaktadır.

70. Olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eden Mahkeme öncelikle, Sözleşme'nin 13. maddesi bağlamındaki şikâyetin, *özel hüküm (lex specialis)* olan 5. maddenin 4. fıkrası açısından bir inceleme gerektirdiğini gözlemlemektedir (*Nikolova/Bulgaristan* [BD], no. 31195/96, § 69, AİHM 1999-II).

71. Mahkeme, başvuranın 8 Şubat 2010 tarihinde hakkında açılan yargılama kapsamında 8 Nisan 2010 tarihinde düzenlenen -avukat ile katıldığı- bir duruşma sonunda tutuklandığını gözlemlemektedir. Nitekim, suçlamalar ile ilgili iddianame 8 Şubat 2010 tarihinde sunulmuştur. Mahkeme, başvuranın böylelikle hakkında suçlamalardan haberdar olmuş olduğu kanısındadır. Mahkeme, dosyaya konulan belgeleri göz önünde bulundurarak, söz konusu şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi ve 4. fıkrası uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmaktadır.

Mahkeme, iç hukukta, tutukluluğuna ilişkin şikâyetlerini sunmasına imkan veren hukuk yolu bulunmaması bağlamındaki şikâyet ile ilgili olarak, daha önce, tutukluluk kararına karşı mahkeme önünde oluşturulabilecek itiraz yolunun, Sözleşme'nin 5. maddesinin 4. fıkrası anlamında "başvuru yolu" teşkil etmek için yeterli öneme sahip olduğu tespitinde bulunduğunu hatırlatmaktadır. Başvuran tarafından yapılan itirazın Ağır Ceza Mahkemesi tarafından reddedilmiş olması, tek başına, bu hukuk yolunu etkisiz kılacak nitelikte değildir. Mahkeme, başvuranın, Sözleşme'nin 5. maddesinin 4. fıkrası anlamında mahkeme önünde başvuru yoluna sahip olduğuna sonucuna varmaktadır. Bu nedenle, ilgili şahsın, tutuklanmasına ve tutukluluk halinin

devamına bir mahkeme önünde itiraz etme imkânına sahip olmadığını kanıtlamadığı; dolayısıyla şikâyetin bu noktada, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrası anlamında açıkça dayanaktan yoksun olduğu kanısındadır.

IV. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

72. Sözleşme'nin 41. maddesi aşağıdaki şekildedir:

“Eğer Mahkeme, işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırılabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder. ”

73. Başvuran, maddi tazminat olarak 50.000 Türk lirası (TRY) (yaklaşık 7.800 avro) talep etmektedir. Başvuran ayrıca, manevi tazminat olarak 100.000 TRY (yaklaşık 15.600 avro) talep etmektedir. Başvuran, masraf ve giderler başlığı altında herhangi bir talep sunmamıştır.

74. Hükümet, bu taleplerin aşırı olduğu ve herhangi bir kanıtlayıcı belgeye dayanmadıklarını ileri sürmektedir.

75. Mahkeme, başvuranın, maddi zarar bağlamındaki talebini desteklemediğini gözlemlemektedir. Netice itibarıyla, söz konusu zarar hiçbir şekilde tespit edilmemiş olup, bu talep söz konusu zararlarla ilgili olması sebebiyle reddedilmelidir. Mahkeme, manevi tazminat ile ilgili olarak, söz konusu zararın, salt ihlal tespitiyle giderilemeyeceği değerlendirmesinde bulunmaktadır (bk. *gerekli değişiklikler yapılmak koşuluyla (mutatis mutandis)*, yukarıda anılan Lütfiye Zengin ve diğerleri kararı, § 98). Mahkeme, hakkaniyete uygun olarak, başvurana manevi tazminat olarak 5.000 avro ödenmesinin uygun olduğunu değerlendirmektedir.

76. Mahkeme, gecikme faizi olarak, bu miktarlara, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faizlerine uyguladığı faiz oranına üç puan

eklenerek elde edilecek oranın, uygulanmasının uygun olduğu sonucuna varmaktadır.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OY BİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrası ve 10. maddesi bağlamındaki şikâyetler ile ilgili olarak kabul edilebilir; geri kalan kısmının kabul edilemez olduğuna;
2. Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiğine;
3. Başvuranın tutuklanması nedeniyle Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiğine;
4. *Azadiya Welat* gazetesinin 23 ve 24 Ocak 2010 tarihli sayıları sebebiyle açılan ceza soruşturmaları nedeniyle Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiğine;
5. *Azadiya Welat* gazetesinin 6, 7, 27 ve 28 Mart 2010 tarihli sayıları sebebiyle açılan ceza soruşturmaları nedeniyle Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edilmediğine karar vermiştir.
6. Davalı Devlet tarafından, başvurana, Sözleşme'nin 44. maddesinin 2. fıkrası uyarınca kararın kesinleşeceği tarihten itibaren üç ay içerisinde, ödeme tarihindeki geçerli döviz kuru üzerinden davalı devletin para birimine çevrilmek üzere, manevi tazminat olarak, ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, 5.000 EUR (beş bin avro) ödenmesine;

7. Adil tazmine ilişkin kalan taleplerin reddine *karar vermiştir*.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilmiş, ardından Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. fıkraları uyarınca, 19 Ocak 2021 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Jon Fridrik Kjølbro
Başkan